וחזר ואמר איני משלם מאי מי אמרינן מהדר

קא הדר ביה או דלמא במלתיה קאי ודחויי

ב) לעיל ה:, ג) שבועות מג.,

ו) [ועיין תוס' בבא קמא עב. ד"ה סיפא כו'], ו) ל"ל

מכל מהום. רש"א.

הגהות הב"ח

(A) רש"י ד"ה ואמרו וכו' משלמים והאב לא

מוסף רש"י

משביעין אותו. שומר שכר שטען נגנגה וחייב עלמו במשלומין (שבועות

מג:). חיישינו שמא עיניו

נתן בה. ורולה לקנותה

כדמים (שם). מי נשבע.

כמה היתה שווה. מי

שהפקדון אצלו. המלוה

שבועות מג.)**. ויוציא**)

לה את הפקדון. ושמה לה דקדק זה נשומה ויפסלנו לא דקדק זה נשומה ויפסלנו לעדות ולשכועה (שם).

רבינו חננאל (המשך)

המשכון וטוען המלוה כי הלויתיך עליו ד' דינרין

. והיה שוה שני דינר הריני

מחשב על ב' דינרין דמי המשכון שאבד מפני

שאמרו חכמים כשומר

שכר אני שמשלם הגניבה

והאבידה עכשיו חייב

אתה לתת לי ב׳ דינר

תשלום הסלע והלה אומר

לא כי אלא ד׳ דינרין הלויתני וד׳ היה שוה

המשכון ולא נשאר לך

כלום פטור הלוה משבועה

דאורייתא שהרי לא הודה

לו במקצת מן התביעה אבל אם [טען] הלוה סלע

הלויתני וג' דינרין היה שוה המשכון ונשאר לך עלי דינר והמלוה אמר

לא היה שוה המשכון אלא ב׳ דינר ונשארו לי

עליך ב׳ דינר כיון שהודה

בדינר חייב לשלם (על)

הדינר וישבע על הדינר

האחר שבועה דאורייתא

ותנז בהדא מתני' מי נשבע

את הפקדוז ואינו שוה ג'

את הפקודן ואינו שוה ג דינ׳ כמו שנשבע ונמצא הלה חשוד על השבועה.

ושמ:

ש א מיי' פ"ח מהלי שאלה הל' ה סמג עשין פח טוח"מ סי רלה: ד מיי פ"ו מהלי שאלה ופקדון הל׳ א סמג עשין פת טוש"ע ח"מ סי' רנה מלוה ולוה הל' ד סמג עשין לד טוש"ע ח"מ סיי עד סעי' ט: ב ד מיי׳ שם טוש״ע שם

רבינו חננאל

מעי' י:

שלמו בני שואל למשאיל או ל) לבני המשאיל או שילם מחצה ולא הספיק להשלים הנשאר עד שנמצא הגנב או שאל מאשה ושילם לבעלה או שאלה האשה ושילם רעלה או שאל משוי שותפין ושילם לאחד מהן או שאלו שני שותפין ושילם אחד מהן אלו כולן עלו בתיקו. וקיימא לן ממון המוטל בספק ין ממון המוטל בספק חולקין. אמר רב הונא ומשביעין. פי' אע"פ שמשלם אמר רב הונא שמשלם אמו דב חונא משביעין אותו שבועה שאינה ברשותו חיישינן שמא עיניו נתז בה שמא עיניו נתן בה ותלמוד ארץ ישראל מסייע דגרסינן לא סוף דבר שילם אלא כיון דאמר הריני משלם חוששין 3) שמא שלא שלח בה יד. אמר הריני נשבע וראה שמגלגלין עליו שבועות אחרות חזר ואמר הריני משלם חוששין. אמר ר' יוסי לא חייבתו התורה להחמיר עליו אלא להקל . עליו שאם רצה לשלם ישלם ואם אינו רוצה לשלם ישבע. היו [לו] עדים שנגנבה באונס הדה היא דאמר ר' אלעזר המוכר קנסיו לאחר לא עשה כלום. ואותבינן אהא דרב הונא הא דתנן המלוה את חבירו על המשכון ואבד ואמר לו סלע הלויתיך ושקל היה שוה והלה אומר לא כי אלא סלע הלויתני עליו אלא טלע הלודוני עליו וסלע היה שוה פטור וכו' פי' הסלע הוא ד'

א ששילם השואל לבני לבני המשאיל:

דינרין והשקל הוא שני

דינרין חצי סלע ^ג) כשאבד

ב) בירושלמי לפנינו הגי' אלא כיון דאמר הריני משלם כמי ששילם. אמר משלם אני חוששין שמא שלח בו יד וכו׳ וכצ"ל גם כאן.

ג) וכשאבד המשכון טען המלוה וכו'.

ואמר איני משלם [מאי] מי אמרינן מהדר קהדר ביה. מכאן מוכיח ר"ת דאם אמר לחברו השבע וטול קודם שנשבע יכול לחזור בו ולומר אשבע ולא אשלם ובפרק יש נוחלין (ב"ב דף קכח. ושם) דאמר עבדי גנבת והלה אומר אתה מכרתו לי

רצונך השבע וטול ונשבע אינו יכול לחזור בו לא גרס נשבע בלא וא"ו למשמע שבע"כ ישבע ובריש שבועת הדיינים (שבועות דף לט. ושם ד״ה אם) דאמר אם אמר איני נשבע פוטריו אותו מיד לא כפרש"י שפוטרין אותו לפי שאינו יכול לחזור בו אלא יש לומר מסלקין אותו מב"ד כדי שיתבייש לחזור ולותר אשבע מיהו שוב פירש ר"ת בתשובה אחת דשפיר גרסינן נשבע בלא וא"ו וישבע בע"כ והא דאמרינן בפרק זה בורר (סנהדרין דף כד. ושם: ד״ה שלח) גבי נחמן עלי חבח ואביך מחלוקת לאחר גמר דין אבל קודם גמר דין דברי הכל יכול לחזור בו הכא אפילו קודם שנשבע אינו יכול לחזור בו דכיון שקבל עליו לשלם אם ישבע זה שכנגדו הוי כמו לאחר גמר דין והכא דקאמר מהדר קהדר ביה לא שיוכל לחזור אלא רוצה הוא לחזור אף על פי שאינו יכול ולא מקני ליה כפילא משום דאטרחיה לב"ד כדאמר בסמוך גבי ההוא דאפקיד כיפי וכה״ג איכא בפ׳ יש נוחלין (ב"ב דף קלח.) מדאשתיק קננהו וכשלוח לבסוף מהדר קהדר ביה פירוש רולה לחזור וחינו יכול:

הריני משלם ומת כו'. מימה היחד ישלם לבני הנפקד כפל הא אין אדם מוריש קנס לבניו כדתנן בריש פרק נערה שנתפתתהה (כתובות

:(:hp q7 שאל מן האשה. פי׳ רש״י פרה מנכסי מלוג שהקרן שלה ופירות לבעל וקשה דמאי קבעי דכי שאל פרה מן האשה כאילו שאל הפירות מן הבעל וכששילם הפרה לבעל כאילו שילם הקרן לאשה ויש ליישב ששילם לבעל חלקו כמו שהיתה שוה לפירותיה ולא שילם הקרן וגרע משילם לאחד משותפים חלקו דהתם שילם קרן ודוחק ויש לפרש שאל מן האשה כשהיתה פנויה שהיו שלה הקרן והפירות וניסת דהשתא שילם הפירות לבעל אפילו נתן הכל לאשה דכיון דניסת יש לו פירות כדין נכסי מלוג וכן אשה ששאלה כשהיא פנויה וניסת ושלמה דהשתא שילם

הבעל דהוו הפירות שלו והריב"ן פי׳ שאל מן האשה ומתה ושילם לבעל מהו דאפילו אם תמלא לומר דשילם לבנים קנה כפילא משום ניחותא דאבוהון אבל בעל לא חייש לניחותא דאשה וללישנא דמעכשיו אשה אינה חסה על בעלה וכן אשה ששאלה ומתה ושילם בעל אפי׳ אם מפקיד מקני כפילא לבני נפקד משום דרחים להו משום אבוהון אבל לא מקני להו לבעל משום אשתו שמתה:

יוציא הלה הפקרון. פירש רש"י ויפסלנו לעדות ולשכועה וקשה לר"ת דכל שכן שישבע הלוה שהוא ידקדק יותר

הוא דקא מדחי ליה אמר הריני משלם ומת ואמרו בניו אין אנו משלמין מאי מי אמרינן מהדר קא הדרי בהו או דלמא במלתא דאבוהון קיימי ודחויי הוא דקא מדחו ליה שלמו בנים מאי מצי אמר להו כי אקנאי כפילא לאבוכון דעבד לי נייח נפשאי לדידכו לא או דלמא לא שנא שילם לבנים מאי מצו אמרי ליה כי אקני לך יאבונא כפילא דעברת ליה נייח נפשיה אבל אנן לדידן לא או דלמא לא שנא שלמו בנים לבנים מאי שילם מחצה מאי שאל שתי פרות ושילם אחת מהן מאי שאל מן השותפין ושילם לאחד מהן מאי שותפין ששאלו ושילם אחד מהן מאי שאל מן האשה ושילם לבעלה מאי אשה ששאלה ושילם בעלה מאי אתיקו יאמר רב הונא במשביעין אותו שבועה שאינה ברשותו מאי מעמא חיישינן שמא עיניו נתן בה מיתיבי שיהמלוה את חבירו על המשכון ואבד המשכון ואמר לו סלע הלויתיך עליו שקל היה שוה והלה אומר לא כי אלא סלע הלויתני עליו סלע היה שוה פמור יסלע הלויתיך עליו שקל היה שוה והלה אומר לא כי אלא סלע הלויתני עליו שלשה דינרים היה שוה חייב סלע הלויתני עליו ב' היה שוה והלה אומר לא כי אלא סלע הלויתיך עליו סלע היה שוה פטור סלע הלויתני עליו שנים היה שוה והלה אומר לא כי אלא סלע הלויתיך עליו ה' דינרים היה שוה חייב מי וה ישבע מי שהפקרון אצלו שמא ישבע זה ויוציא הלה את הפקרון יי אהייא אילימא אםיפא ותיפוק ליה דשבועה גבי מלוה היא דהא קא מודי מקצת המענה אלא אמר שמואל ארישא מאי ארישא אסיפא דרישא סלע הלויתיך עליו שקל היה שוה והלה אומר לא כי אלא סלע הלויתני עליו שלשה דינרין היה שוה חייב דשבועה גבי לוה הוא ואמור רבנן לשתבע מלוה שמא ישבע זה ויוציא הלה את הפקדון ואם

לישבע לפי שהוא טרוד בפועליו ומהאי טעמא נמי במוליא הולאות על נכסי אשתו אמרי׳ בפרק האשה שנפלו לה כו׳ וכחובות דף פ. ושם ד״ה ישבע) ישבע כמה הוציא ויטול דאין האשה יודעת כמה הוציא בעלה ולא חשיב לה פ׳ כל הנשבעים דהוי בכלל שכיר אבל הכא הלוה יכול

ואמרו בנים אין אנו משלמין. (א) לא הספיק לשלם עד שמת: שלמו בנים. והאב לא הספיק לומר הריני משלם עד שמת: דעבד לי ניית נפשחי. פעמים רבות עשה לי קורת רוח: שילם לבנים. מתו הבעלים ונגנבה ואמר השומר לבנים הריני משלם או שילם מהו:

שלמו בנים לבנים מהו. דליכה שום לד נייחא נפשא באלו שהם היימים שלא הם ולא אביהם עשו קורת רוח לאלו ולא אביהם של אלו היבל קורת רוח מבני השומר: או דלמא. כיון ששניהם הראשונים הוה להו נייחא נפשא בהדדי קנו כפילא אף בנים מן הבנים: שילם מחלה. מתחילתו אמר הריני משלם מחלה ולא יותר: מהו. לקנות חלי הכפל: שחל שתי פרות. חם תיתלי לומר לח קני מחלה שאל שתי פרות ונגנבו ואמר הריני משלם אחת ולא אמר מתה מחמת מלחכה: מהו. לקנות כפל שלה מי אמרינן כיון דפרה שלימה שילם קנה או דלמא כיון דתרוייהו חד פקדון הוו ואינו משלם את שתיהם לא אקני ליה כפילא שהרי הוא נפסד על ידו: ושילם לאחד מהם. חלקו חלי דמיה שעליו מהו לקנות חלקו המגיעו מי אמרינן כל הקרן שלו שילם או דלמא בעינן עד שישלם כל הפרה: ושילם אחד מהם. חלי דמיו שעליו: מהו. שיקנה חצי הכפל מי אמרינן הרי שילם כל המוטל עליו: שחל מן החשה. פרה של נכסי מלוג שהקרן שלה והפירות לבעל: ושילם. הפרה לבעל: מהו. להנות הכפל מי אמרי' כיון דקרן לאו דבעל הוא לאו תשלומין מעליא נינהו ולא קני כפילא או דלמא כיון דאפוטרופוס הוא על הנכסים ואוכל הפירות בעלים הוי עלייהו ותשלומין הן: אשה ששאלה. לנורך קרקע מלוג שלה: משביעין אוחו. אמתני׳ קאי אע"פ שהוא משלם כדקתני שילם ולא רלה לישבע משביעין אותו שבועה שחינה ברשותו: שקל. חלי סלע: פעור. הלוה מן השבועה שאין כאן הודאה במקלת: חייב. לישבע שכך היה שוה ומשלם לו דינר שהודה לו: ושמים היה שוה. והלוה תובע את המלוה את יתר דמיו. וקא סבר האי תנא המלוה על המשכון שומר שכר הוא: פעור.

שחייב לו כלום: ויוליא הלה כו'. ויפסלנו: אהייא. קאי מי נשבע דקתני בה: אילימא אסיפא. אחיוב דסיפא: חיפוק ליה כו'. ולמה ליה למחלי טעמא בשמא יוליא הפקדון ויפסלנו לעדות :קתני ולשבועה: מחי חרישת. הח רישח פטור דרישה. אחיוב דקתני ברישה קחי: לשהבע מלוה. שלה היתה שוה אלא שקל ויטול שקל דכיון דאיכא שבועה על הלוה מן המורה אי אתה יכול לפוטרו בולא כלום ומשום מיקון עולם שלא יפסל ישראל שקלוה לשבועה מיניה ושדיוה אמלוה: ואם

איתא לישבע באמת כדי שלא יפסלנו המלוה וכי עבדינן תקנה לרמאי וכי תימא דחיישינן שמא המשכון יתקלקל אחרי כן ויוציא עליו לעז אע"פ שנשבע באמת "א"כ מאי פריך בסמוך כי משתבע מלוה נמי לטרח לוה ולייתי והשתא אי שוה יותר אם כן נשבע לשקר וכל שכן שיזהר בשבועתו ונראה לרבינו תם כפירוש רבינו חננאל דנראה כמו שבועה לבטלה וגנאי הוא לישבע היכא שהדבר מתברר אחרי כן שהמלוה יוציא את הפקדון אבל כי רמינן לה על המלוה לא ישבע עד שידע שלא יוכל למצאה וא"ת אמאי לא חשיב הא בפרק כל הנשבטין (שבוטות דף מד: ושם ד"ה ואלו) עם הנשבטין ונוטלין דליכא למימר תנא ושייר דאלו קתני כדדייק בפ"ק דקידושין (דף טו: ושם) גבי אלו מעניקין להם ויש לומר דלא חשיב החם אלא אותם שאין יכולין לישבע כגון גזלן וחובל דניכרים הדברים כיון שנכנס שלם בביתו ונתקוטטו וילא חבול שהוא חבלו וכן בחנוני אינו יכול לישבע בעה"ב שאינו יודע אם נתן חנוני לפועלים וכן שכיר שאין בעה"ב יכול

מן השבועה שאין כאן הודאה

לישבע דקים ליה טפי ממלוה אך שלא רצו חכמים גזירה שמא יוציא הלה כו': [וע"ע מוס׳ כמובות פ. ד"ה ישבע ועוד שם פו: ד"ה ואלון: